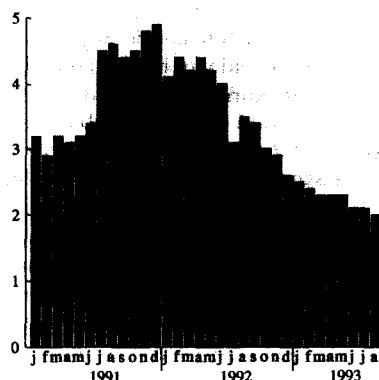


## Prijnsindex gezinsconsumptie

Het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie is tussen midden juli en midden augustus met 0,4% gestegen. Tussen midden augustus 1992 en midden augustus 1993 steeg de index met 2,0% (zie figuur 1). Over deze periode was de prijsstijging van de voedingsmiddelen, dranken en tabak, meubelen en huishoudelijke apparaten geringer dan het gemiddelde inflatiepercentage. De medische verzorging kende als enige een, zij het geringe, prijsdaling. De artikelgroep kleding en schoeisel kende over deze periode de grootste prijsstijging (bijna 4%). Het is opvallend

Figuur 1. Prijnsindex gezinsconsumptie, procentuele maandmutatie t.o.v. voorgaand jaar

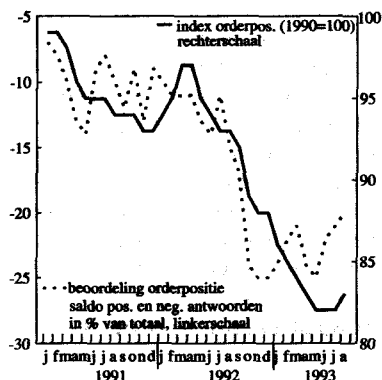


dat ondanks deze prijsstijging het prijsniveau van deze groep nog duidelijk onder dat van het basisjaar 1985 ligt. Vanaf april 1992, toen de inflatie bijna 4,5% bedroeg, zijn de maandelijkse prijsstijgingen vrijwel voortdurend afgenomen. Het meest recente inflatiepercentage komt nagenoeg overeen met dat van de eerste maanden van 1990. Gerekend vanaf 1985 bereikte de index in augustus een waarde van 114,7.

## Orderpositie industrie

Volgens de uitkomsten van de Conjunctuurtest in de industrie steeg het indexcijfer van de orderpositie in augustus met 1%-punt ten opzichte van juli. De index, die een beeld beoogt te geven van het aantal maanden werk in portefeuille bedroeg in augustus 83 (vierde kwartaal 1990 =

Figuur 2. Orderpositie industrie

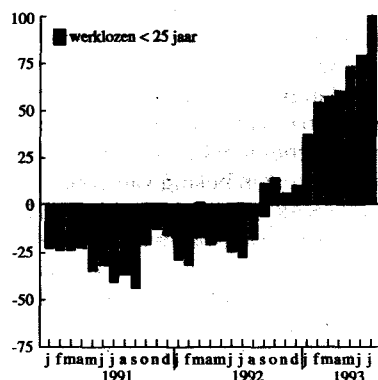


100). De dalende tendens, die vanaf april 1992 zichtbaar was, lijkt hiermee tot staan gekomen. Ook de beoordeling van de orderpositie van de industriële ondernemers verslechterde niet verder (figuur 2). Dit oordeel kan gezien worden als een indicatie voor de ontwikkeling van de toekomstige productie in de industrie. Per saldo oordeelden 20% van de industriële ondernemers negatief over hun orderpositie. In mei was dit negatieve saldo nog 25%. Met name de ondernemers in de investeringsgoederenindustrie beoordeelden hun orderpositie de laatste maanden gunstiger.

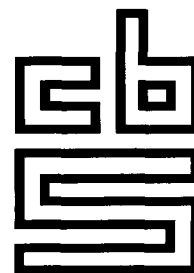
## Werkloosheid

Het aantal geregistreerde werklozen kwam in de periode juni-augustus uit op 374 duizend. Dat is 100 duizend hoger dan een jaar eerder. In de periode mei-juli was het aantal werklozen 79 duizend groter dan in dezelfde periode een jaar eerder. De stijgende tendens van de geregistreer-

Figuur 3. Geregistreerde werklozen, driemaands gemiddelden, mutaties (x 1000) t.o.v. overeenkomstige periode van het voorgaande jaar



de werkloosheid begon eind vorig jaar. Daarvoor was er jarenlang steeds sprake van een daling. In augustus-oktober vorig jaar was het aantal geregistreerde werklozen voor het eerst hoger dan een jaar eerder. Vanaf februari-april van dit jaar ligt het aantal werklozen boven dat van 1990, maar nog onder dat van 1989. In de afgelopen twaalf maanden is de werkloosheid met name onder jongeren tot 25 jaar aanzienlijk gestegen. In de periode juni-augustus bedroeg het aantal werkloze jongeren 99 duizend, 31 duizend meer dan een jaar eerder. Dit betekent dat op



duizend jongeren in de beroepsbevolking er nu 69 werkloos zijn, wat beduidend meer is dan in de periode juni-augustus 1992 toen dit aantal 48 bedroeg.

## Faillissementen

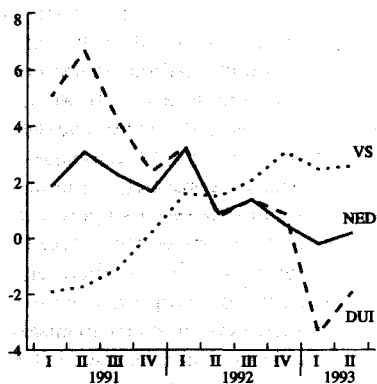
In augustus werden ruim 500 faillissementen uitgesproken. Vergeleken met de overeenkomstige maand in 1992 is dit een stijging van ruim 60%. Bij deze ontwikkeling wordt opgemerkt dat het aantal zittingen van de arrondissementsrechtbanken in augustus dit jaar 90 bedroeg, tegenover 69 zittingen vorig jaar. Het aantal uitgesproken faillissementen in augustus 1992 was het laagste maandcijfer van vorig jaar. In de eerste acht maanden van dit jaar werden 37% meer faillissementen uitgesproken dan in het overeenkomstige tijdvak van vorig jaar. Over deze periode bezien is dit het hoogste aantal na 1981. De stijging over het jaar 1992 als geheel bedroeg 24%.

## Buitenland

**Bruto binnenlands produkt**  
Het volume van het bruto binnenlands produkt (bbp) in Nederland was in het tweede kwartaal van dit

jaar 0,2% groter dan in het tweede kwartaal van vorig jaar. Aangezien in het eerste kwartaal van 1993 het bbp met 0,2% was gedaald, kwam het bbp in het eerste halfjaar uit op hetzelfde niveau als in het eerste halfjaar van 1992 (figuur 4). In Duitsland (onze belangrijkste handelspartner) was de economische groei zowel in het eerste als in het tweede kwartaal negatief. De daling in het tweede kwartaal (-1,9%) was echter minder

Figuur 4. Bruto binnenlands produkt, volume, procentuele kwartaalmutaties t.o.v. voorgaand jaar

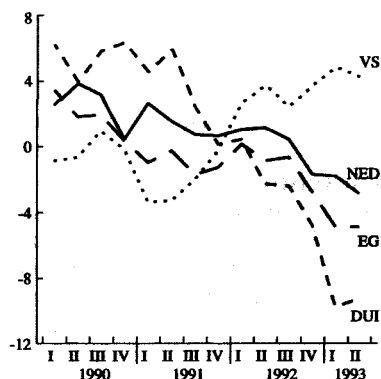


sterk dan die in het eerste kwartaal (-3,4%). In de Verenigde Staten daarentegen groeit de economie al weer zeven kwartalen achter elkaar. Vanaf het derde kwartaal van 1992 liggen daar de groeicijfers van het bbp (steeds ten opzichte van het overeenkomstige kwartaal van het voorgaande jaar) ruim boven de twee procent.

#### Industriële productie

De toegevoegde waarde in de industrie is een conjunctuurgevoelig onderdeel van het bbp. De fluctuaties in de groeicijfers van de industriële productie zijn in het algemeen groter dan de mutaties van het bbp. De mutaties van de industriële productie (voor seizoeninvloeden gecorrigeerd) zijn in Nederland vanaf het vierde kwartaal van 1992 negatief. In Duitsland is dit al het geval vanaf het tweede kwartaal van 1992 en bovendien is de terugval van de industriële bedrijvigheid daar veel sterker. Het aandeel van de industrie in Duitsland in de totale productie is bovendien veel groter dan in ons land (in Nederland: 20%, in Duitsland ruim 30%). Het verschil in groeicijfers van het bbp tussen Nederland en Duitsland kan dan ook voor een belangrijk deel worden toegeschreven aan de

Figuur 5. Productie industrie, volume, procentuele kwartaalmutaties t.o.v. voorgaand jaar



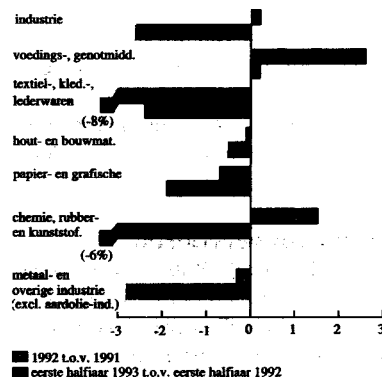
ontwikkeling van de industriële productie. De Europese Gemeenschap als geheel kent nu tien opeenvolgende kwartalen met een vrijwel voortdurende negatieve productieontwikkeling van de industrie.

#### Focus: productie per bedrijfsklasse

Het volume van de industriële productie was in het eerste half van dit jaar 2,6% kleiner dan in dezelfde periode van vorig jaar (figuur 6). Op halfjaarbasis is dit de sterkste daling na het tweede halfjaar van 1982. In 1992 lag het productievolume nagenoeg op hetzelfde niveau als in 1991. De voorlopige uitkomsten over juli 1993 duiden (als vergeleken wordt met een jaar eerder) op een verdergaande afnemende van de productie.

De afzonderlijke industriële bedrijfsklassen gaven in de eerste zes maanden van dit jaar, vergeleken met de overeenkomstige periode van 1992, uiteenlopende ontwikkelingen

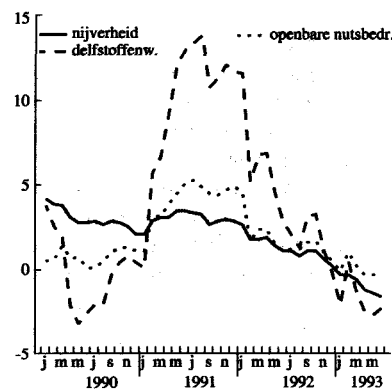
Figuur 6. Procentuele groei industriële productie per bedrijfsklasse, volume



te zien. In de textiel-, kleding- en lederindustrie, de hout- en bouwmaterialenindustrie en in de papier- en grafische industrie nam het productievolume in de eerste helft van dit jaar weliswaar af, maar de daling was geringer dan die van het industriële gemiddelde. De textiel-, kleding- en lederwarenindustrie was wel de enige bedrijfsklasse waar het groeicijfer, vergeleken met de jaarommutatie over 1992, verbeterde. In de metaal- en de chemie nam de bedrijvigheid sterk af. De chemie kende over het eerste halfjaar van 1993 een ongekend sterke daling. De afnemende van het productievolume was hier zelfs groter dan in het depressiejaar 1982.

Ook in de delfstoffenwinning (vooral aardgas) en in de openbare nutsbedrijven nam de productie af (figuur 7). Voor de nijverheid (exclu-

Figuur 7. Productie nijverheid, delfstoffenwinning en openbare nutsbedrijven, volume, procentuele jaarommutatie van het voortschrijdend 12-mnd. gemiddelde



sief de bouw) resulteren in de eerste helft van 1993 dan ook volumedalingen die nagenoeg overeenkomen met de ontwikkeling in de industrie.

Deze bijdrage is ontleend aan het *Conjunctuurbericht*, nr. 9-93, dat wordt samengesteld door de hoofdafdeling Nationale Rekeningen van het CBS.